

Carl De Keyzer: Hakendover, 1985

Confrontaties in zwart-wit

Tentoonstelling: Carl De Keyzer: Evropa. T/m 30/7 in Stedelijk Museum voor Actuele Kunst in Gent. Open: di-zo 10-18u. Catalogus: BEF 1495/ f75,-.

Door EDO DIJKSTERHUIS

Het kleinste engeltje peutert in zijn neus. Zijn iets oudere collega in zijn soepjurk met overdadige tressen en kwastjes en gevederde vleugels ziet het niet. Vanuit zijn bescheiden plekje op de achtergrond kijkt hij naar de bonkige voetballer rechts van hen. Deze volwassene in shirtreclame en merkschoenen staat naar voren gebogen met zijn behaarde knuisten rustend op het op de voorgrond gespannen touw.

Hoewel de sporter duidelijk van een oudere generatie is, vertegenwoordigt hij in deze in het Spaanse Exl gemaakte foto het heden en de toekomst. Zijn outfit ruikt naar het zweet van hedendaagse zondagcreatie, dat van de opgedofte misdienaartjes naar het stof van eeuwenoude religieuze traditie. Maar het zal slechts een paar jaar duren voordat ook de jongetjes hun vleugels hebben ingeruild voor modieuze kledinglogo's.

Dit soort confrontaties tussen jong en oud, verleden en toekomst duiken voortdurend op in de zwart-wit foto's die Carl De Keyzer maakte voor zijn tentoonstelling Evropa. Naar aanleiding van

het vijfhonderdste geboortjaar van Keizer Karel V volgde de Gentse Magnum-fotograaf het reisschema van de 16de-eeuwse heerser door West-Europa. Onderweg fotografeerde hij het dagelijkse leven in grote en provincie-steden, steeds op zoek naar echo's van het keizerlijke imperium.

De titel van de tentoonstelling roept niet alleen klassieke associaties op – de verwijzing naar de door Zeus geschaakte Europa wordt versterkt door de klassiek Romeinse spelling waarin de u vervangen is door een v – maar verwijst net zo goed naar het Verenigd Europa van morgen. Europa anno 2000 ontleent zijn identiteit aan zowel de traditie van religie en rituelen als de markteconomie met zijn shirtreclame en merkleding.

De Keyzer laat in zijn foto's zien dat bij een botsing tussen oud en nieuw er altijd een kruisbestuiving, een gedeeltelijke versmelting, plaatsvindt. Oude vormen krijgen nieuwe betekenissen en verschijningsvormen. De vorm van een houten kruis op een stoffig Spaans dorpsplein komt terug in de betonnen elektriciteitspalen in de verte. De straaljagerstrepen in de lucht boven de tuinen van Versailles vormen een geometrisch continuum met de strakke lijnen van de klassieke Franse tuin.

Maar dit mechanisme van betekenisgeving werkt ook andersom:

eeuwenoude rituelen en gebruiken krijgen een plaats in het nu en worden hierdoor vervormd. De Keyzers afbeeldingen van traditionele volksfeesten leverde een bonte stoet anachronismen op: burchtvrouwen op aluminium steigers, Romeinse centurions met polshorloges en tatoeages, in pijn gehulde monniken met achter hun oor gestoken filtersigaretten.

De vervorming van de oude vormen is vaak het directe resultaat van een verandering in de achterliggende intentie. Religieuze folklore kan een nationalistisch tintje hebben gekregen of worden ingezet voor toeristische doeleinden. De Keyzer, die zich in eerdere tentoonstellingen concentreerde op glamour en verval, en de achterkamertjes van kerken en religies, laat haarscherp zien tot welke bizarre, banale of kitscherige resultaten een dergelijke inzet van de geschiedenis kan leiden. De afbeeldingen van een pompeus blikkerige uitstalling van zwaarden en helmen in een Spaanse etalage of de door hordes toeristen omgeven Scottish Guard in London, spreken boekdelen. Vaak is het banale inherent aan hetgeen is afgebeeld, zoals de olijke, in Napoleonistische uniform gestoken, carnavalsvierder die in Keulen poseert op een houten paard.

In de meeste gevallen registreert De Keyzer op een droge, bijna do-

cumentaire wijze. Hij weet botsende elementen samen te voegen in een afbeelding en daarmee aan te geven hoe heden en verleden naast elkaar bestaan en elkaar van betekenis voorzien. Als De Keyzer al commentarieert dan is dat door middel van contrasten en parallellen. De vergelijking tussen de mijter van een bisschop in Veurne en de papieren Burgerking-kroontjes van verveeld voor de kerk hangende jongeren, kan worden opgevat als een verbeelding van hoe religie wordt vervangen door commercie. Het naast elkaar tonen van een blanke vleeskoe op een veemarkt in het Belgische Libramont en de sterk uitgelichte spiermassa van een bodybuildster in Aalte, spoort de kijker aan de verschillen en overeenkomsten tussen de twee vleesmarkten te zoeken.

De Keyzer velt bijna nergens een waardeoordeel over de relatie tussen oud en nieuw. Op misschien een enkele foto na. In een in Hakendover gemaakt familieportret staan ouders en opa achter een raam, kaarsen en een Jezusbeeld vullen de vensterbank. Voor de gevel staan drie tienerjongens. Terwijl de ouderen lekker warm binnen zitten, in de nabijheid van hun 2000 jaar oude religieuze icoon, staan zij op de kale stoep te vernikelen. Door het raam afgescheiden van de geschiedenis, is kou en leegte hun lot.